

Poliisi

JO
NESBØ

★
*Johnny
Kniga*

Jo Nesbø Poliisi

Suomentanut Outi Menna

★
Johnny
Kniga

Alkuteos: *Politi*
Aschehoug & Co. (W. Nygaard), 2013 Oslo

Copyright © Jo Nesbø 2013
Published by agreement with Salomonsson Agency.

Johnny Kniga Kustannus,
Imprint of Werner Söderström Corporation
PL 314 (Korkeavuorenkatu 37), 00101 Helsinki
www.johnnykniga.fi

ISBN 978-951-0-40168-2

Painettu EU:ssa

I OSA

Esipuhe

Se lepäsi piilossaan, oven takana.

Kulmakaapin sisäpuoli tuoksui vanhalta puulta, ruudilta ja aseöljyltä. Kun aurinko paistoi ikkunasta huoneeseen, avaimenreiästä lankesi tiimalasin muotoinen säde sisälle kaappiin, ja kun aurinko oli täsmälleen oikeassa kulmassa, valo heijastui himmeänä kaapin keskimmaisella hyllyllä olevasta pistoolista.

Pistooli oli venäläinen Odessa, kopio tunnetummasta Stetškin-pistoolista.

Aseen matka kulmakaappiin oli ollut pitkä ja monivaiheinen, se oli vaeltanut liettualaisten kulakkien mukana Siperiaan, siirtynyt urkain päämajasta toiseen Etelä-Siperiassa, ollut erään atamanin omistuksessa – kasakapäällikön, joka oli kuollut poliisin luoteihin Odessa kädessään – ja päätynyt aseiden keräilyä harrastavan vankilanjohtajan kotiin Tagiliin. Lopulta ruman ja kömpelösti muotoillun konepistoolin oli tuonut Norjaan Rudolf Asajev, joka oli ennen katoamistaan hallinnut Oslon huumemarkkinoita viuluksi kutsutulla heroiniä muistuttavalla opioidilla. Ase oli edelleen samassa kaupungissa, tarkemmin sanottuna Holmenkollveienillä, Rakel Fauken omistamassa talossa. Odessan pesään mahtui kaksikymmentä Makarov-patruunaa, kaliiperikooltaan 9 x 18 mm, ja sillä oli mahdollista ampua sekä yksittäis- että sarjatulta. Pesässä oli jäljellä kaksitoista patruunaa.

Patruunoista kolme oli ammuttu kohti kosovonalbanialaista kilpailevaa huumekauppiasta, tosin vain yksi niistä oli osunut.

Kahdella seuraavalla oli surmattu Gusto Hanssen, nuori varas ja huumeidenvälittäjä, joka oli kavaltanut Asajevilta rahaa ja huumeita.

Pistoolista saattoi edelleen haistaa kolme viimeistä laukausta, jotka olivat osuneet entisen poliisin, Harryn Holen, päähän ja rintaan edellä mainitun

Gusto Hanssenin surmaan liittyvän rikostutkinnan tiimellyksessä. Rikospaikka oli sama, Hausmanns gate 92.

Guston tapaus oli edelleen selvittämättä, ja alun perin rikoksesta pidätetty kahdeksantoistavuotias nuorukainen oli päästetty vapaaksi. Syynä tähän oli muun muassa se, ettei epäiltyä ollut onnistuttu yhdistämään surmaaseeseen, jota ei myöskään ollut löydetty. Nuorukaisen nimi oli Oleg Fauke, ja hän heräsi joka yö tuijottaen pimeyteen ja kuullen mielessään laukaukset. Ei niitä, jotka olivat surmanneet Guston, vaan ne muut. Ne jotka hän oli itse ampunut kohti poliisia, miestä joka oli ollut hänelle kuin isä. Jonka hän oli toivonut avioituvan äitinsä Rakelin kanssa. Harry Holea. Harry Holen katse tuijotti Olegia pimeydessä, ja hän ajatteli pistoolia, joka oli kaukana kulma-kaapin kätköissä ja jota hän ei toivonut näkevänsä enää ikinä. Jota hän ei toivonut kenenkään näkevän enää ikinä. Jonka hän toivoi saavan levätä koskemattomana, ikuisesti.

Hän lepäsi piilossaan, oven takana.

Vartioitu sairaalahuone haisi lääkkeitä ja maalilta. Hänen vieressään oleva rekisteröintilaitte näytti sydämen lyöntinopeuden.

Oslo kaupungin sosiaalijohtaja Isabelle Skøyen ja vasta valittu poliisimestari Mikael Bellman toivoivat, ettei heidän tarvitsisi nähdä häntä enää ikinä.

Ettei kenenkään tarvitsisi nähdä häntä enää ikinä.

Että hän vaipuisi ikuisen lepoon.

1.

Syyskuinen päivä oli ollut pitkä ja lämmin, ja sen valo oli saanut Oslonvuonon näyttämään sulaneelta hopealta ja sytyttänyt upeaan hehkuun matalat vaarat, joille oli siroteltu ripaus syksyn värejä. Se oli yksi niistä päivistä, jolloin oslolaiset vanhoivat, etteivät he muuttaisi koskaan, koskaan pois kotikaupungistaan. Aurinko oli painumassa Ullernin taakse, ja sen viimeiset säteet hyväilivät maisemaa; matalia, asiallisen näköisiä kerrostaloja, jotka kertoivat kaupungin vaatimattomista synnyinhetkistä, ylellisiä, terassein varustettuja ullakkoasuntoja, jotka todistivat öljyn rikastaman maan äkillisestä ampaisusta yhdeksi maailman vauraimmista valtioista, sekä narkkareita, jotka hengailivat Stensparkenissa, pienessä hyvin toimivassa Oslossa, jossa yliannostukseen kuoli enemmän ihmisiä kuin kahdeksan kertaa suuremmissa eurooppalaisissa kaupungeissa. Piholla nököttäviä trampoliineja, joissa oli suojaverkot ja joilla ei koskaan hyppinyt enempää kuin kolme lasta kerralla, kuten käyttöohjeissa sanottiin. Ja harjuja ja metsiä, jotka reunustivat toiselta puolelta joskus katilaksikin kutsuttua Oslon keskustaa. Aurinko ei halunnut hellittää otettaan kaupungista, se kurotteli sormimaisia säteitään viivyttäen jäähyväisten hetkeä aivan kuin olisi juossut loittonevan junan vieressä.

Aamu oli ollut raikas ja kylmä, ja sen kelmeä valo oli muistuttanut leikkaussalin lappuja. Päivän mittaan lämpötila oli noussut, taivas oli muuttanut syvän siniseksi ja ilmaan oli tullut lempeää pehmeyttä, joka teki syyskuusta vuoden ihanimman kuukauden. Ja kun hämärä lopulta hiipi hiljaa ja varoen, omakotitalojen piholla Maridalsvannetia reunustavilla rinteillä tuoksuivat omenat ja auringon lämmittämä kuusimetsä.

Erlend Vennessla lähestyi viimeisen ylämäen lakea. Hän tunsi jo maitohapon reississään mutta keskittyi pitämään jalat oikeassa asennossa pyörän polkimilla,

polvet aavistuksen sisäänpäin kääntyneinä. Sillä tekniikka oli pyöräilyssä tärkeä. Etenkin siinä vaiheessa kun lihakset väsyivät ja aivojen tekisi mieli vaihtaa asentoa ja siirtyä käyttämään vähemmän väsyneitä mutta myös vähemmän tehokkaita lihasryhmiä. Hän tunsu polkupyörän jäykän rungon hyödyntävän jokaista polkaisua täydellä teholla, hän tunsu vauhdin lisääntyvän vaihtaessaan raskaammalle vaihteelle, noustessaan seisomaan polkimille jotta polkemistahti pysyisi koko ajan samana, noin yhdeksässäkymmenessä polkaisussa per minuutti. Hän vilkaisi sykemittaria. Satakuusikymmentäkahdeksan. Hän käänsi otsalampun valon osoittamaan ohjaustankoon kiinnitetyn navigaattorin näyttöruutua. Navigaattoriin oli ladattu yksityiskohtainen Osloa ja lähiseutuja kuvaava kartta, ja se oli jatkuvasti datayhteydessä verkkoon. Polkupyörä lisävarusteineen oli maksanut enemmän kuin mihin juuri eläköityneellä henkirikostutkijalla oikeasti olisi ollut varaa. Mutta kunnon ylläpitäminen oli tärkeää nyt kun haasteet elämässä olivat muuttuneet.

Vähentyneet, jos oli ihan rehellinen.

Maitohappo jylläsi reisissä ja pakaroissa. Se tuntui tuskalliselta mutta oli samalla lupaus jostain positiivisesta, joka oli tulossa. Endorfiinihumalasta. Kipeytyneistä lihaksista. Hyvästä omastatunnosta. Oluen siemilusta parvekkeella vaimon kanssa, ellei lämpötila putoaisi liian jyrkästi auringon laskettua.

Yhtäkkiä hän olikin jo mäen päällä. Tie tasoittui, ja järvimaisema avautui hänen silmiensä edessä. Hän hidasti vauhtia. Maaseutu ympäröi häntä joka puolelta. Absurdia oikeastaan, ettei länsimaisen pääkaupungin keskustasta tarvinnut pyöräillä kuin viisitoista minuuttia päästäkseen keskelle maatiloja, peltoja ja tiheitä metsiä, joissa risteilevät polut katosivat pimenevään iltaan. Hikoilu sai päänahan kutiamaan hiilenharmaan Bell-pyöräilykypärän alla. Kypärä yksin oli maksanut yhtä paljon kuin lastenpyörä, jonka hän oli hankkinut syntymäpäivälahjaksi lapsenlapselleen, Line Marielle. Erlend Vennessla piti kuitenkin kypärän päässään. Suurin osa pyöräilijöille sattuneista kuolemantapauksista johtui pään alueen vammoista.

Hän katsoi sykemittaria. Sataseitsemänkymmentäviisi. Sataseitsemänkymmentäkaksi. Tervetullut kevyt tuulenvire toi tullessaan etäisiä kannustushuutoja alhaalta keskustasta. Luultavasti Ullevaal Stadionilta – siellä pelattiin tänä iltana maaottelua. Norja vastaan Slovakia tai Slovenia. Erlend Vennessla

kuvitteli hetken, että ihmiset hurrasivat hänelle. Siitä oli aikaa, kun hänelle oli viimeksi taputettu. Edellinen kerta oli varmaan Kriposin jäähyväistilaisuudessa Brynissä. Täytekkua, laitoksen pomon Mikael Bellmanin pitämä puhe, Bellmanin, joka oli sittemmin kohonnut poliisimestariksi. Erlend oli ottanut suosionosoitukset vastaan, kohdannut läsnäolijoiden katseet, kiittänyt ja tuntenut liiketuksen nostattaman palan kurkussaan aloittaessaan lyhyen ja asiallisen kiitospuheensa, kun keskusrikospoliisin perinteisiin nyt kerran sellainen kuului. Hänen rikostutkijanurallaan oli ollut ylä- ja alamäkiä, mutta kaikkein suurimmat pohjalla käynnit hän oli onnistunut välttämään. Tietääkseen ainakin, sillä sataprosenttisen varmoja vastauksia ei saanut koskaan. Nythän dna-analyysitekniologia oli kehittynyt huimasti, ja poliisi johto oli vihjannut hyödyntävänsä uutta teknologiaa vanhojen juttujen tarkistamiseen, joten kuka tahansa oli vaarassa kärkeä. Vastauksia. Uusia vastauksia. Mustaa valkoisella. Selvittämättömien tapausten kohdalla ajatus oli ihan ok, mutta Erlend ei voinut ymmärtää, minkä takia resursseja haluttiin tuhata myös sellaisiin juttuihin jotka oli selvitetty aikoja sitten.

Pimeys oli tiivistynyt, ja vaikka katuvalot olivat syttyneet, hän oli vähällä ajaa metsäpolulle osoittavan puisen tienviitan ohi. Mutta siinä se oli. Juuri kuten hän muistikin. Hän kääntyi tieltä pehmeämmälle polulle. Hän pyöräili niin hitaasti kuin pystyi kaatumatta. Kypärän päälle kiinnitetyn otsalampun valokeila pyyhki polkua ja pysähtyi kummallakin puolella tummaan kuusien muodostamaan seinämään. Varjot vilistivät hänen edellään, pelokkaina ja kiireisinä, muuttivat muotoaan ja syöksyivät piiloon. Täsmälleen samalla tavalla kuin hän oli kuvitellut yrittäessään asettua naisen rooliin. Tämä oli juossut, paennut taskulamppu kädessään, jäänyt vangiksi ja joutunut sietämään toistuvia raiskauksia kolmen päivän ajan.

Ja kun Erlend Venesla samalla hetkellä näki taskulamppun syttyvän edessään, pimeyden keskellä, hän ajatteli silmänräpäyksen ajan että se oli naisen taskulamppu, että nainen juoksi taas, ja että hän istui moottoripyörän selässä ja oli etsinnän jälkeen tavoittanut tämän. Valokeila harhaili vähän aikaa ja kohdistui sitten Erlendiin. Hän pysähtyi ja nousi pyörän satulasta. Käänsi otsalampun valon sykemittariin. Alle sata. Ei huono.

Hän avasi leukahihnan, otti kypärän päästään ja raapi päänahkaa. Herrajumala, kylläpä teki hyvää. Hän sammutti otsalampun, ripusti kypärän ohjaus-

tankoon ja talutti pyöräänsä taskulampun valoa kohti. Tunsi kypärän heiluvan ohjaustangossa ja kolisevan kahvaa vasten.

Hän pysähtyi taskulampun eteen, ja samalla hetkellä valokeila kääntyi ylöspäin. Kirkkaat säteet häikäisivät silmiä. Ja sokaistuna hän ajatteli kuulevansa oman huohottavan hengityksensä ja ihmetteli sitä, koska syke oli kuitenkin niin matala. Hän aavisti liikkeen, jokin kohosi ylös ison, värisevän valokeilan takana, sitten hän kuuli ilmassa vihellystä ja hänen mieleensä juolahti omituinen ajatus. Että hänen ei olisi pitänyt tehdä sitä. Että hänen ei olisi pitänyt riisua kypärää päästään. Että suurin osa pyöräilijöille sattuneista kuolemantapauksista...

Ajatus pysähtyi siihen, aika hypähti, tuntui kuin kuvayhteys olisi katkenut hetkeksi.

Erlend Vennessla tuijotti häkeltyneenä eteensä ja tunsi otsallaan kuuman hikipisaran. Hän puhui, mutta sanoissa ei ollut mitään järkeä, aivan kuin yhteys aivojen ja suun välillä olisi vääristynyt. Taas kuului hiljaista vihellystä. Sitten ääni katosi. Kaikki äänet katosivat, hän ei kuullut enää edes omaa hengitystään. Ja hän huomasi seisovansa polvillaan ja näki polkupyörän kaatuvan hitaasti ojaan. Keltainen valo tanssi hänen edessään mutta katosi kun hikipisara valui otsalta silmiin ja sokaisi hänet. Ja hän ymmärsi, ettei se ollut hikeä.

Kolmas isku tuntui siltä kuin joku olisi tunkenut jääpuikon pään läpi kurkkuun ja vatsaan. Koko ruumis valahti kylmäksi.

En halua kuolla, hän ajatteli ja yritti nostaa käsivarren päänsä suojaksi, mutta kun hän ei kyennyt liikuttamaan yhtäkään raajaansa, hän tajusi olevansa halvaantunut.

Neljättä iskua hän ei rekisteröinyt, mutta kostean mullan hajusta hän päätteli makaavansa maassa. Hän räpytteli silmiään ja sai näön takaisin toiseen silmäänsä. Suoraan hänen edessään näkyivät isot, likaiset saappaat. Kantapääät irtosivat maasta, ja sen jälkeen saappaat kohosivat ilmaan. Ja laskeutuivat taas. Sama toistui, kantapääät nousivat ja saappaat kohosivat ilmaan. Aivan kuin se, joka löi, olisi hyppinyt. Hyppinyt saadakseen lisää voimaa iskuihinsa. Ja viimeinen ajatus hänen päässään oli, että hänen pitäisi muistaa tytön nimi, oman lapsenlapsensa, ettei hän saisi unohtaa sitä.

2.

Ylikonstaapeli Anton Mittet otti puolillaan olevan muovimukin pienestä punaisesta Nespresso D290 -espressokeittimestä, kumartui ja laski sen lattialle. Missään ei ollut huonekaluja, joille sen olisi voinut laskea. Sitten hän kumosi pitkulaisen rasian ylösalaisin niin että sai käteensä uuden kahvikapselin, tarkisti automaattisesti että ohut foliokansi oli ehjä, että kapseli oli varmasti käyttämätön, ennen kuin työnsi sen espressokeittimeen. Tämän jälkeen hän asetti tyhjän muovimukin hanaan alle ja painoi yhtä valaistuista nappuloista.

Hän katsoi kelloa keittimen alkaessa porista ja puhkua. Pian olisi puoliyö. Vahdinvaihto. Häntä odotettiin kotona, mutta hän katsoi velvollisuudekseen perehdyttää tulija ensin tehtäviinsä, tähän oli vasta opiskelemassa poliisiksi. Silje, sekö tytön nimi oli? Anton Mittet tuijotti hanaa. Olisiko hän hakenut kahvia, jos vahtivuoroon olisi tullut joku miespuolinen kollega? Hän ei tiennyt, ja ihan sama oikeastaan, hän oli kyllästynyt vastaamaan itselleen sentyyppisiin kysymyksiin. Huoneessa oli niin hiljaista että hän kuuli viimeisten, lähes värittömien pisaroiden putoavan kertakäyttömukiin. Kapselissa ei ollut enää väriä eikä makua, mutta jokainen pisara oli tärkeä, sillä tytöllä oli edessään pitkä yövuoro. Ilman seuraa, ilman tapahtumia, ilman mitään muuta tekemistä kuin tuijottaa yliopistollisen sairaalan käytävän paljaita, maalaamattomia betoniseiniä. Hän ajatteli juoda itsekin kupillisen tytön seuraksi ennen lähtöään. Hän otti molemmat mukit ja käveli takaisin. Askeleet kaikuivat seinistä. Hän ohitti suljettuja, lukittuja ovia. Tiesi, ettei niiden takana ollut mitään eikä ketään, ainoastaan lisää paljaita seinä. Yliopistollinen keskussairaala oli poikkeuksellisesti rakennettu tulevaisuutta varten, tietäen että norjalaisia tulisi koko ajan lisää ja että he olisivat aina vain vanhempia, sairaampia ja vaativampia. Sairaalan suunnittelijat olivat ajatelleet pitkällä tähtäimellä kuten

saksalaiset rakentaessaan moottoriteitään ja ruotsalaiset rakentaessaan lentokenttiään. Mutta tuntuiko autoilijoista, jotka kolmekymmentäluvulla huristivat Saksan maaseudulla ylhäisessä yksinäisyydessään pitkin jättimäisen leveitä betoniteitä, tai ruotsalaisista lentomatikustajista, jotka joskus kuusikymmentäluvulla kiiruhtivat Arlandan suhteettoman suurien hallien läpi, että siellä kummitteli? Että vaikka kaikki oli upouutta ja käyttämätöntä, vaikka kukaan ei ollut vielä menehtynyt kolareissa tai lento-onnettomuuksissa, siellä kummitteli. Että tienvarteen saattaisi hetkenä minä hyvänsä ilmestyä perhe, joka tuijottaisi auton valoihin ilmeettömänä ja kalpeana, kasvot veressä, isä seivästettyinä, äiti niska poikki, lapsi ilman toista kättä ja toista jalkaa. Että Arlandan tulohallin matkatavarahihnalle ilmestyisi muoviverhon takaa palaneita ruumiita, jotka hehkuisivat yhä ja olisivat sulattaneet kumin allaan; jotka huutaisivat äänettömästi savuava suu ammollaan. Yksikään lääkäri ei ollut osannut selittää hänelle, mihin tarkoitukseen sairaalan ylimääräinen siipi oli rakennettu – ainoastaan se oli varmaa, että näiden ovien takana tulisi kuolemaan ihmisiä. Sen haistoi ilmasta, näkymättömät ruumiit rauhattomine sie-luineen olivat siellä jo.

Anton kääntyi kulman taakse, ja hänen edessään avautui uusi, hämärästi valaistu käytävä, yhtä alaston kuin kaikki muutkin ja niin symmetrisen neliskanttinen, että se muodosti hullunkurisen optisen harhan; univormuasuinen tyttö, joka istui tuolissa aivan käytävän päässä, näytti pieneltä seinälle ripustetulta kovalta.

»Hei, toin sinullekin kupillisen», hän sanoi seistessään tytön edessä. Kaksikymmentävuotias? Ehkä vähän vanhempi. Kaksikymmentäkaksi.

»Kiitos, otin kahvia mukaan kotoa», Silje sanoi ja otti termosmukin pienestä repusta jalkojensa juuresta. Puheessa erottui aavistuksenomainen aksentti, mahdollisesti jääne jostain pohjoisesta murteesta.

»Tämä on parempaa», Anton sanoi käsi edelleen ojossa.

Silje epäröi. Otti mukin.

»Ja lisäksi ilmaista», Anton sanoi, piilotti kätensä vaivihkaa selän taakse ja hieroi palaneita sormenpäitään kylmään takkikankaaseen. »Keitin on pelkästään meidän käytössämme. Se on käytävässä, kun käännyt...»

»Näin sen kun tulin», Silje sanoi. »Mutta ohjeissa sanotaan, ettemme saa irrottaa hetkeksikään katsettamme potilaan huoneen ovesta, joten panin kahvia kotona termariin.»

Anton Mittet hörppäsi kulauksen omasta kertakäyttömukistaan. »Fiksusti ajateltu, mutta tänne johtaa ainoastaan yksi käytävä. Me olemme neljännessä kerroksessa, eikä tämän paikan ja kahviautomaatin välissä ole yhtään ovea, josta pääsisi ulos tai sisään. Tänne on mahdotonta tulla meidän huomaamattamme, vaikka olisimme hakemassa kahvia.»

»Kuulostaa vakuuttavalta, mutta taidan silti noudattaa annettuja ohjeita.» Silje väläytti nopean hymyn. Ja sitten, ikään kuin vastapainoksi rivien välistä luettavalle moitteelle, hän siemaisi hörpyn muovimukistaan.

Anton tunsi lievää ärtymistä, ja hänen teki mieli sanoa jotain itsenäisestä ajattelusta, jonka oppii kokemuksen myötä, mutta hän ei ollut ehtinyt muotoilla lausettaan valmiiksi kun huomasi jotain käytävän toisessa päässä. Valkoinen hahmo näytti leijuvan heitä kohti lattiaa pitkin. Anton kuuli Siljen nousevan. Hahmon muoto tarkentui. Siitä tuli sairaanhoitajan asuun pukeutunut muodokas, vaalea nainen. Anton tiesi, että hän oli yövuorossa. Ja että hänellä olisi huomeniltana vapaata.

»Hyvää iltaa», hoitaja sanoi ilkkurisesti hymyillen, lähestyi ovea kaksi ruiskua kädessään ja laski toisen kätensä ovenkahvalle.

»Hetkinen», Silje sanoi ja astui hoitajan luokse. »Haluaisin vilkaista tarkemmin henkilökorttiasi. Ja voisitko sanoa päivän tunnussanan?»

Hoitaja katsoi Antonia ällistyneenä.

»Ellei kollegani sitten voi mennä takuuseen sinusta», Silje sanoi.

Anton nyökkäsi: »Mene sisään vain, Mona.»

Hoitaja avasi oven, ja Anton katseli hänen peräänsä. Hämärästi valaistussa huoneessa Anton erotti sänkyä ympäröivät laitteet sekä varpaat, jotka pilkistivät peiton alta sängyn jalkopäässä. Potilas oli ollut niin pitkä, että huoneeseen oli pitänyt hankkia pidempi sänky. Ovi sulkeutui.

»Hyvä», Anton sanoi ja hymyili Siljelle. Ja näki, ettei Silje pitänyt siitä. Että tyttö piti häntä sovinnistisikana, joka oli juuri antanut mielessään arvossanan nuoremmalle, naispuoliselle kollegalleen. Mutta tyttöhän oli vasta opiskelija, helveti soikoon, hänen oli tarkoituskin ottaa oppia kokeneemilta poliiseilta. Anton seisoi paikallaan ja keinutteli itseään kantapäiden varassa epävarmana siitä, kuinka tilanne pitäisi hoitaa. Silje ennätti ensin:

»Kuten sanoin, olen lukenut ohjeet. Ja sinulla on varmaan perhe kotona odottamassa.»

Anton nosti kahvimukin huulilleen. Mitä tyttö tiesi hänen siviilistatuksestaan? Vihjailiko tämä jotain, hänestä ja Monasta esimerkiksi? Että hän oli vienyt Monan kotiin parina iltana työvuoron päätyttyä, ja ettei se ollut jäänyt siihen?

»Tuo Bamse-tarra sinun laukussasi», Silje sanoi hymyillen.

Anton siemaisi ison kulauksen. Ja selvitti kurkkuaan. »Minulla on kyllä aikaa. Nyt kun olet ensimmäistä kertaa vahtivuorossa, sinun kannattaa käyttää tilaisuus hyväksesi, mikäli sinulla on jotain kysyttävää. Kaikkea ei aina kerrota ohjeissa.» Hän vaihtoi painoa jalalta toiselle. Toivoi tytön kuuntelevan ja ymmärtävän, mitä hän yritti sanoa.

»Kuten haluat», Silje sanoi raivostuttavan itsetietoiseen sävyyn, jota ei voinut kuvitellakaan muille kuin alle kaksikymmentäviisivuotiaille. »Huoneessa oleva potilas. Kuka hän on?»

»En tiedä. Se kerrotaan ohjeissakin. Potilas on nimetön, ja hänen tulee myös pysyä nimettömänä.»

»Mutta sinä tiedät jotain.»

»Tiedätkö?»

»Mona. Ihmistä puhutellaan etunimellä vasta, kun hänen kanssaan on jutellut. Mitä hän on kertonut sinulle?»

Anton Mittet katsoi Siljää. Tyttö oli hyvännäköinen mutta ei puoleensavetävä, hänestä puuttui lämpö. Lisäksi hän oli Antonin makuun hieman liian hoikka. Hiukset olivat vapaana ja ylähuuli näytti siltä kuin liian kireä jänne olisi pitänyt sitä ylhäällä jättäen näkyviin kaksi epätasaista etuhammasta. Mutta hänestä paistoi nuoruus. Tyttö oli jäntevä ja lihaksikas mustan univormunsa alla, Anton tiesi sen vaistomaisesti. Joten jos hän nyt kertoisi sen minkä tiesi, tekisikö hän sen siksi, että laskeskeli alitajuisesti hyväntahtoisuuden kasvattavan hänen mahdollisuuksiaan päästä tytön kanssa sänkyyn nolla pilkku nolla yhdellä prosentilla? Vai siksi, että Siljen tyyppiset tytöt ylenivät usein viidessä vuodessa apulaispoliisipäälliköiksi tai erikoisrikostutkijoiiksi, joten Siljestä tulisi ennen pitkää hänen pomonsa, koska hän pysyisi ikuisesti konstaapelina, mitättömänä konstaapelina sen Drammen-jutun takia, joka tulisi aina kohoamaan jyrkävänä seinänä hänen edessään, tahrana jota ei voinut hinkata pois.

»Murhayritys», Anton sanoi. »Potilas menetti paljon verta, pulssia kuumelma hädin tuskin tunsin kun hänet tuotiin tänne. Hän oli ollut koomassa alusta saakka.»

»Miksi häntä vartioidaan?»

Anton kohautti hartioitaan. »Hän on potentiaalinen todistaja. Mikäli selviää hengissä.»

»Mitä hän tietää?»

»Jotain joistain huumejutuista. Korkean tason kamaa. Jos hän herää, hänellä on todennäköisesti raskauttavaa tietoa tärkeistä tyypeistä Oslon herooinikaupassa. Lisäksi hän pystyy kertomaan, kuka hänet yritti tappaa.»

»Eli te uskotte, että murhaaja haluaa palata takaisin ja hoitaa hommansa loppuun?»

»Kyllä, mikäli saa tietää, missä potilas on ja että tämä on yhä hengissä. Sen takia me olemme täällä.»

Silje nyökkäsi. »Jääkö hän henkiin?»

Anton pudisti päätään. »Lääkärit uskovat, että häntä voidaan pitää hengissä joitakin kuukausia, mutta todennäköisyys, että hän tulee heräämään koomasta, on erittäin pieni. Siitä huolimatta...» Anton vaihtoi jälleen painoa jalalta toiselle, sillä Siljen tutkiva katse alkoi pidemmän päälle tuntua epämuakavalta. »Häntä vartioidaan niin kauan kun hän on elossa.»

Anton Mittet poistui paikalta tappiomielialalla, käveli portaat alas vastaanottoaulaan ja astui ovesta ulos syksyiseen iltaan. Vasta parkkipaikalla, istuuduttuaan autoon, hän huomasi että hänen kännykkänsä soi.

Puhelu oli operaatiokeskuksesta.

»Maridalen, henkirikos», sanoi nollaykkönen. »Tiedän että vuorosi on päättynyt, mutta rikospaikalle kaivataan apua. Ja kun nyt olet valmiiksi uniormussa...»

»Kuinka pitkäksi aikaa?»

»Joku tulee vapauttamaan sinut kolmen tunnin sisällä.»

Anton oli äimistynyt. Ylitöitä välteltiin nykyään viimeiseen asti, budjetti ja joustamattomat säännöt eivät sallineet minkäänlaisia poikkeamisia vallitsevasta käytännöstä. Hän aavisti, että nyt tapahtuneessa henkirikoksessa täytyi olla jotain erityistä. Toivottavasti uhri ei ollut lapsi.

»Selvä», sanoi Anton Mittet.

»Lähetän sinulle GPS-koordinaatit.» Se oli uutta, operaatiokeskus pysyi nykyään paikantamaan jokaisen partioivan poliisin Oslon keskustaa ja lähiseutuja kuvaavan yksityiskohtaisen karttasovelluksen avulla. Sen takia

hänelle varmaan oli soitettukin; hän oli lähimpänä.

»Erinomaista», Anton sanoi. »Eli kolme tuntia.»

Laura oli jo nukkumassa mutta toivoi siitä huolimatta hänen tulevan aina kotiin suoraan töistä, joten hän lähetti tekstiviestin ennen kuin pani vaihteen silmään ja suuntasi kurssinsa kohti Maridalsvannetia.

Antonin ei tarvinnut katsoa navigaattoria. Ullevålseterveienin risteykseen oli pysäköity neljä poliisiautoa, ja hieman edempänä oranssivalkoiset eristysnauhat opastivat oikeaan suuntaan.

Anton otti taskulampun hansikaslokerosta ja käveli eristetyn alueen ulkopuolella seisovan konstaapelin luokse. Hän näki metsänreunassa heiluvat taskulamput mutta myös rikospaikkatutkijoiden kirkkaat valonheittimet, jotka veivät hänen ajatuksensa aina elokuvan kuvauksiin. Mikä ei sinänsä ollut kaukana totuudesta; nykyään rikospaikoista ei otettu ainoastaan valokuvia vaan aluetta kuvattiin myös HD-videokameroilla, jotka tallensivat uhrien lisäksi rikospaikan niin että siihen saattoi palata myöhemmin ja vaikkapa suurentaa yksityiskohdita, joiden tärkeyttä kukaan ei tullut ajatelleeksi vielä ensimmäisellä kerralla.

»Mitä on tapahtunut?» hän kysyi konstaapelilta, joka tärisi käsivarret ristissä.

»Murha.» Konstaapelin ääni kuulosti puuroiselta. Silmät punoittivat ja kasvot olivat luonnottoman kalpeat.

»Niin kuulin. Kuka on pomo?»

»Tekninen tutkintaryhmä. Lønn.»

Antonin korviin kantautui puheensorinaa metsän siimeksestä. Väkeä tuntui olevan paljon. »Eikö keskusrikospoliisista tai väkivaltaosastolta ole tullut ketään?»

»Porukkaa on tulossa lisää, vainaja löydettiin vasta hetki sitten. Lähetettiinkö sinut minun tilalleni?»

Vielä lisää siis. Ja silti hänet oli hälytetty ylitöihin. Anton katsoi konstaapelia tarkemmin. Miehellä oli yllään paksu takki, mutta siitä huolimatta hän tärisi nyt enemmän kuin äsken. Eikä ulkona ollut edes kylmä.

»Tulitko sinä rikospaikalle ensimmäisenä?»

Konstaapeli nyökkäsi mitään sanomatta ja painoi katseensa alas. Talloimaata kengänpohjillaan.

Helvetti, Anton ajatteli. Lapsi. Hän nielaisi.

»No, Anton, lähettikö nollaykkönen sinut?»

Anton nosti katseensa. Hän ei ollut kuullut kenenkään lähestyvän, vaikka he olivat tulleet juuri ulos tiheästä havumetsästä. Hän oli törmännyt samaan ennenkin, miten tekniset rikostutkijat liikkuiivat rikospaikalla vähän kuin kömpelöt tanssijat, väistelivät kaikkea, asettelivat askeleensa varovasti aivan kuin astronautit kuun pinnalla. Tai ehkä mielikuva johtui vain valkoisista haalareista.

»Juu, minua pyydettiin tulemaan jonkun tilalle», Anton sanoi naiselle. Hän tiesi hyvin kuka tämä oli, sen tiesivät kaikki. Beate Lønn, teknisen rikostutkinnan yksikön johtaja, joka oli eräänlaisen rain manin maineessa poikkeuksellisen kasvojentunnistuskäytönsä vuoksi; hän pystyi tunnistamaan ryöstäjät jopa rakeisista ja nykivistä valvontakameroiden kuvanauhoista. Sanottiin, että hän tunnsti myös naamioituid rikolliset, mikäli nämä oli tuomittu jostain aiemmin, ja että hänellä oli pienessä vaaleatukkaisessa päässään yli tuhannen pidätyskuvan arkisto. Tämänkertaisessa rikoksessa täytyi siis olla jostain erityistä – pomoja ei muuten lähetetty kentälle keskellä yötä.

Hennon naisen kalpeiden, lähes läpikuultavien kasvojen rinnalla vieressä seisova kollega näytti punakalta. Miehen pisamaisia poskia koristivat räikeän oranssit pulisongit. Silmät pullottivat päästä aavistuksen aivan kuin niiden paine olisi ollut liian korkea, mikä teki hänen ilmeestään ihmettelevän. Mutta silmiinpistävintä miehessä oli päähine, joka tuli näkyviin kun hän otti valkoisen hupun päästään: muhkea, vihreä-kelta-musta-raidallinen rastapipo.

Beate Lønn laski kätensä tärisevän konstaapelin olkapäälle. »Sinä voit lähteä nyt, Sivert. Älä kerro kenellekään, että sanoin näin, mutta suosittelen että juot ensin kunnon ryydyn ja painut sen jälkeen petiin.»

Konstaapeli nyökkäsi, ja kolme sekuntia myöhemmin kumaraan painunut selkä oli hävinnyt pimeyteen.

»Onko tilanne pahakin?» Anton kysyi.

»Ei siulla oo kahvia?» rastapipo kysyi ja avasi termoksensa. Jo näistä muutamasta sanasta Anton pystyi päättämään, ettei mies ollut kotoisin Oslosta vaan jostain maaseudulta. Kaupunkilaisena hän ei kuitenkaan osannut arvata mistä, koska ei tiennyt murteista mitään eikä myöskään ollut erityisemmin kiinnostunut niistä.

»Ei», Anton sanoi.

»Rikospaikalle kannattaa aina ottaa kahvia mukaan», rastapipo sanoi.

»Koskaan ei voi tietää, kuinka pitkään menee ennen kuin pääsee pois.»

»No niin, Bjørn, Anton on kyllä tutkinut henkirikoksia ennenkin», Beate Lønn sanoi. »Drammenissa, vai mitä?»

»Pitää paikkansa», Anton sanoi ja keinutteli itseään kantapäiden varassa. *Tutkinut* oli ehkä lievää liioittelua. Ja hän valitettavasti arveli tietävänsä, miksi Beate Lønn muisti hänet. Hän veti henkeä. »Kuka löysi ruumiin?»

»Tuo tyyppi», Beate Lønn sanoi ja nyökkäsi kohti autoa, johon äsken lähtenyt konstaapeli oli istunut ja jonka moottori oli juuri käynnistynyt.

»Tarkoitin että kuka soitti poliisille?»

»Vaimo soitti ja ihmetteli, kun miestä ei kuulunut kotiin pyörälenkiltä», sanoi rastapipo. »Hän oli sanonut että viipyy korkeintaan tunnin, ja vaimo pelkäsi sydänkohtausta. Hänellä oli mukanaan lähettimellä varustettu navigaattori, joten hänet löydettiin nopeasti.»

Anton nyökkäsi hitaasti, hän saattoi kuvitella tilanteen mielessään. Kaksi poliisia seisoo ovella, mies ja nainen. He selvittävät kurkkuaan ja katsovat vaimoa vakavina, katseella joka kertoo sen mitä he aikovat seuraavaksi sanoa, ne mahdolltomilta tuntuvat sanat. Vaimon ilme haraa vastaan, hän ei halua uskoa, mutta lopulta kasvot vääristyvät ja paljastavat kääntöpuolensa, paljastavat kaiken.

Mieleen ilmestyi kuva Laurasta, hänen omasta vaimostaan.

Ambulanssi lähestyi heitä äänettömästi, ilman sireenejä ja vilkkuvia valoja.

Vihdoin Antonilla välähti. Nopea reagointi tavalliseen katoamisilmoitukseen. Lähettimellinen navigaattori. Ison mittaluokan operaatio. Ylityöt. Kollega, joka oli niin järkyttynyt että hänet piti lähettää kotiin.

»Se on joku poliisi», hän sanoi hiljaa.

»Lämpötila on ollut täällä varmaan noin puolitoista astetta kylmempi kuin keskustassa», Beate Lønn sanoi ja naputteli numeron matkapuhelimeensa.

»Samaa mieltä», rastapipo sanoi ja hörppäsi kulauksen termosmukistaan. »Ihonvärissä ei näy vielä muutoksia. Eli olisko veikkaus jossain kello kahdeksan ja kymmenen välillä?»

»Poliisi», Anton toisti. »Sen takia täällä on niin paljon väkeä, vai mitä?»

»Katrine?» Beate sanoi. »Voisitko tarkistaa puolestani yhden jutun? Se liittyy Sandra Tvetenin tapaukseen. Kyllä.»

»Helkutti!» rastapipo puuskahti. »Miehän käsinkin niitä odottamaan ruumissäkkiä.»

Anton kääntyi ja näki kaksi miestä, jotka ilmestyivät esiin havumetsiköstä paareja kantaen. Peitteen alta pilkkottivat pyöräilykengät.

»Hän tunsi uhrin», Anton sanoi. »Siksi hän tärisi sillä lailla, vai mitä?»

»He työskentelivät kuulemma parina Økernissä ennen kuin Vennesla siirtyi keskusrikospoliisiin», rastapipo sanoi.

»Onko sinulla päivämäärät siinä?» Lønn sanoi puhelimeen.

Kuului huudahdus.

»Ei saat...» rastapipo sanoi.

Anton kääntyi. Toinen parien kantajista oli liukastunut ojaan. Taskulamppu valaisi paareja. Peitettä, joka oli luiskahtanut sivuun. Ja... ja mitä? Anton tuijotti. Oliko se pää? Ainakin sen jatkeena oli kiistattomasti ihmisruumis, mutta oliko se todellakin ollut pää? Työskennellessään väkivaltaosastolla, ennen suurta virhettään, hän oli nähnyt monta vainajaa mutta ei ikinä mitään tällaista. Tiimalasin muotoinen massa toi Antonille mieleen perheen sunnuntaiamiaisen, Luran pehmeiksi keitetyt munat joissa oli yhä kiinni kuorenpaloja, jotka olivat haljenneet niin että keltuainen oli valunut ulos ja kuivunut hyytyneen mutta edelleen pehmeän valkuaisen päälle. Saattoiko se todellakin olla... *pää?*

Anton räpytteli silmiään pimeässä ja näki ambulanssin takavalojen häipyvän näkyvistä. Ja tajusi olevansa mukana uusinnassa, nähneensä saman ennenkin. Valkoasuiset hahmot, termoksen, peitteen alta pilkkottavat jalat, hän oli nähnyt ne hetki sitten sairaalassa. Ikään kuin ennakkovaroituksena tulevasta. Pää...

»Kiitos, Katrine», Beate sanoi.

»Mitäs se oli?» rastapipo kysyi.

»Me olimme Erlendin kanssa juuri täällä», Beate sanoi.

»Täällä?» rastapipo toisti.

»Tässä samassa paikassa. Erlend johti taktista tutkintaa. Joskus kymmenen vuotta sitten. Sandra Tveten. Raiskaus ja murha. Vasta lapsi.»

Anton nielaisi. Lapsi. Uusinta.

»Mie muistan sen tapauksen», rastapipo sanoi. »Kyllä kohtalo on sitten kummallinen, kuolla nyt omalla rikospaikallaan, miettikää. Eikö se Sandran juttukin tapahtunut syksyllä?»

Beate ei vastannut, nyökkäsi vain hitaasti.

Anton ei voinut lakata räpyttelemästä silmiään. Ei voinut olla totta, hän *oli* nähnyt ruumiin, joka näytti täsmälleen samalta.

»Helkutti» rastapipo kirosi hiljaa. »Et kai sie vaan tarkoita...?»

Beate Lønn otti termosmukin miehen kädestä. Joi kulauksen. Ojensi mukin takaisin. Nyökkäsi.

»Saatana», rastapipo kuiskasi.

»Seuraava Munch tai Ibsen saattaa olla Jo Nesbø...

Ja jos maailmassa on yhtään oikeudenmukaisuutta,
Harry Holesta tulee yhtä suosittu kuin Harry Potterista.»

CNN

ISBN 978-951-0-39943-9

ki 84.2 HARRY IS BACK

WWW.JOHNNYKNIGA.FI

9 789510 399439

★
*Johnny
Kniga*